

NOTÍCIES

Jornades d'Història Contemporània 2018

Les Jornades d'Història Contemporània del curs acadèmic 2017-18 es varen celebrar els dies 16 i 17 d'abril de 2018 i varen estar organitzades pel Departament de Ciències Històriques i Teoria de les Arts amb el suport de la Facultat de Filosofia i Lletres de la UIB.

Aquests jornades continuen la tradició dels cursos i seminaris de formació en Història Contemporània que des de 1986, data en què es creà el Grup d'Estudi de la Cultura, la Societat i la Política al Món Contemporani, s'han anat desenvolupant en el marc de la UIB.

Les Jornades d'Història Contemporània, de periodicitat anual, tenen com a objectiu principal servir com a punt de trobada per als investigadors, com a espai de difusió de les investigacions recents i també com a espai de debat i de proposta de noves línies d'investigació.

L'any 2018 es varen presentar gairebé una trentena de recerques monogràfiques —algunes de les quals relacionades amb tesis doctorals—, dos projectes d'investigació i cinc publicacions recents.

Les línies temàtiques tractades foren diverses: estudis sobre la Dictadura de Primo de Rivera, la Segona República, la Guerra Civil, la Transició, l'anticlericalisme o els processos electorals de diverses etapes són alguns dels exemples. Per la seva singularitat, destacam la intervenció i el material audiovisual de Michel Llompart sobre l'experiència del seu pare, l'algaidí Joan Llompart, al camp de concentració de Buchenwald.

Joan Llompart Garau va néixer a Algaida l'any 1903, en el si d'una família camperola. Emigrà a França, s'establí a Annemasse i regentà una botiga de fruites i verdures. Tal com ens relatà Michel a les jornades, Joan *de Can Puig* col·laborà durant la Segona Guerra Mundial amb la resistència francesa contra els invasors alemanys distribuint queviures amb la furgoneta als guerrillers que s'amagaven al bosc.

El maig de 1944 fou delatat a la Gestapo, que el va detenir i torturar. Joan Llompart no va delatar els companys, i fou enviat al camp d'extermini de Buchenwald. Mentre la seva família el donava per mort, Joan patí tota sèrie d'infàmies. Les extremes condicions de la quarantena, els treballs forçats i les tortures minvaren la salut de Joan.

El setembre de 1944 fou alliberat per les tropes nord-americanes, però l'experiència viscuda a Buchenwald determinà per sempre el seu futur. Amb el temps, Michel conegué les cruels vivències patides pel seu pare i, a través d'un relat dur alhora que emotiu, ens demostrà com l'ésser humà té la capacitat de transformar els seus propis sentiments. Visitar el camp de concentració i conèixer l'espai on el seu pare havia romàs el va ajudar a comprendre la història familiar.

La conferència va cloure amb un audiovisual amb el text d'acomiadament que els amics —molts dels quals supervivents del camp— de Joan llegiren al funeral, i acompanyat pel *Cant dels ocells* de Pau Casals i el fort aplaudiment del públic assistent a les jornades, el relat de Michel es va poder sentir com un reconeixement a la vida de Joan, a la democràcia, a la justícia i a la dignitat humanes.

Pel que fa als projectes, cal destacar la pàgina web «Eleccions i debats d'investidura als parlaments autonòmics de l'Estat espanyol (1980-2018)», integrada en la Biblioteca Digital de les Illes Balears (<http://ibdigital.uib.es>) i de lliure accés. Aquest projecte és una mostra feaent de la complexitat del sistema autonòmic de l'Estat espanyol. Es recullen els resultats electorals i els debats d'investidura dels presidents i presidentes de cada una de les comunitats autònomes; a més, el projecte es complementa amb un recull acurat de bibliografia general i específica per a cada una de les comunitats.

El segon projecte que es va presentar fou «Espais de la batalla de Mallorca, 2017-2022», projecte d'investigació històrica i arqueològica del desembarcament i presència de l'expedició militar encapçalada per Alberto Bayo i les seves tropes entre el 16 d'agost i el 4 de setembre de 1936 a l'illa de Mallorca. Milers de milicians s'enfrontaren per terra, mar i aire a les tropes franquistes. La necessitat d'identificar, estudiar, recuperar i fer conèixer aquests espais és la base del projecte.

Respecte a les noves publicacions, cinc són els llibres que es presentaren en aquesta ocasió: *Llibre d'exilis* (Menorca Segle XXI, 2017), del menorquí Josep Portella; *Espiritistes i lliurepensadores. Dones pioneres en la lluita pels drets socials* (Angle Editorial, 2007), de Dolors Marín; *Ramon Picó i Campamar. Un home de la Renaixença* (El Gall Editor, 2017), dirigit per Pere Salas; *¿Reforma o ruptura? Una aproximació crítica a las polítiques del Partido Comunista de España entre 1973-1977. Programa, discurso y acción sociopolítica* (El Viejo Topo, 2017), d'Enrique González de Andrés, i *La formació del regionalisme catòlic a Mallorca (1840-1915)*, de Rafel Horrach (Lleonard Muntaner Editor, 2017).

Pel que fa als ponents, cal assenyalar que en les jornades participaren investigadors del conjunt de les Illes Balears, però també de la Península, com Manuela Aroca (de la Fundació Francisco Largo Caballero), amb un estudi sobre el naixement del sindicalisme de l'hoteleria a les Illes.

El balanç que podem fer d'aquesta trobada és sens dubte positiu. La diversitat i qualitat de les presentacions, així com l'assistència i participació del públic, ens mostren com les Ciències Socials i les Humanitats, i específicament la Història Contemporània, capten l'interès dels investigadors i dels estudiants de la nostra universitat.

Elisabeth Ripoll Gil
Universitat de les Illes Balears

Michel Llompart durant la ponència dedicada al camp de concentració nazi de Buchenwald.